

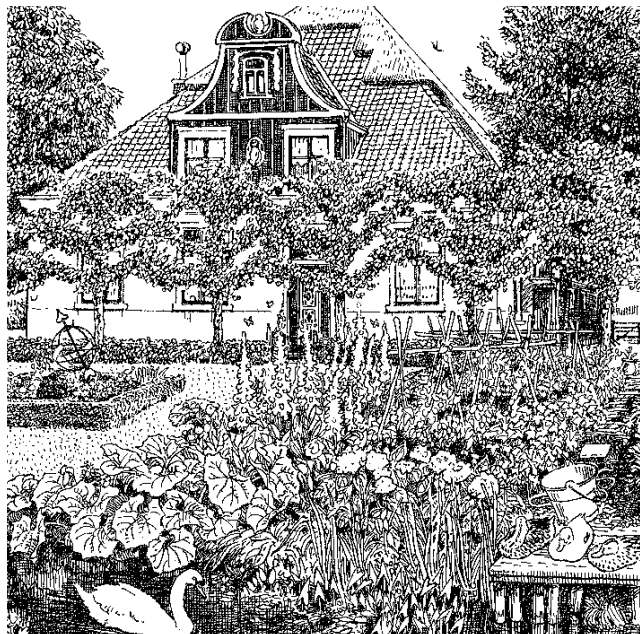
Boerentuin

Onder een boerentuin verstaan we de door de boer en/of boerin onderhouden tuin bij de boerderij. De grondsoort, de welvaart van de bewoners en de tijd waarin de tuin is aangelegd, hebben het uiteindelijke gezicht van de boerentuin bepaald. Er zijn verschillende typen.

De *klassieke nutstuin* bestond oorspronkelijk alleen uit groenten, klein fruit en kruiden. Later zijn er vaak bloemen langs of tussen de groenten en kruiden gezet. We spreken dan van een versierde nutstuin of zelfs van een siertuin. Meestal staan de planten in rijen. Dit type tuin kwam en komt vooral voor op de armere zand- en veengronden.

In de wat rijkere streken, vooral langs de grote rivieren, vinden we *boerentuinen in de formele stijl*. Meestal gaat het om siertuinen die in deze stijl zijn aangelegd. Soms betreft het een moestuin.

Een derde type is de *boerentuin in de landschapsstijl*. In tegenstelling tot de eerder genoemde tuintypes, die zijn ontstaan aan de hand van ideeën van boer en boerin, gaat het hier om een door een tuinarchitect ontworpen tuin. Zulke tuinen vinden we vooral in Groningen waar de graanboeren aan het eind van de vorige eeuw gouden tijden kenden.

Boerentuin

Doelstellingen

- aantrekkelijk ogende bloementuin
- schuilplek voor amfibieën, voedselplek voor vogels en zoogdieren, voedselplek en voortplantingsgebied voor dag- en nachtvlinders en andere insecten
- behoud van cultuurhistorisch waardevolle tuinen en planten zoals stinzenplanten (zie H4)
- bijdrage aan eigen behoefte voor bloemen, groente en klein fruit

Winst voor de natuur

In boerentuinen komen, onder andere door regelmatig spitten, algemene soorten planten voor zoals ereprijssoorten, rood guichelheil en paarse dovenetel. Vogels als merel en koolmees en zoogdieren, zoals hazen en muizen, zoeken er soms – ongenood – naar voedsel. Amfibieën, zoals de gewone pad, vinden er vaak ook iets te eten en schuilen graag onder planten en heggen. Dagpauwoog, kleine vos, atalanta en andere vlinders zijn er op zoek naar nectarplanten voor voedsel en naar waardplanten om zich voort te planten.

Arie-Piet en Machteld den Besten, veehoud(st)er in Hei en Boeicop (ZH) hadden in 1997 het mooiste boerenerf van Zuid-Holland: "We zijn bewust met de tuin en erf bezig. Sommige stukken vernieuwen we en andere delen laten we zoals ze zijn. Zoals de hoogstamfruitboomgaard uit 1935. We houden beiden van tuinieren en genieten er ook van om de tuin steeds mooier te maken. We hebben een pluktuin met een-jarige zomerbloemen waar veel vlinders op af komen. Zo hebben ook insecten en vogels baat bij onze werkwijze".

Natuur beheren in de boerentuin

U krijgt meer natuur in de boerentuin door planten te gebruiken die een voedselbron zijn voor insecten en vogels en bovendien schuilgelegenheid bieden.

- **Maak een plan**

Gaat u een tuin aanleggen of uw bestaande tuin veranderen, maak dan van tevoren een plan welk soort tuin u wilt en hoe u deze wilt invullen. Geef op een plattegrond aan waar u welke planten wilt hebben. Bedenk waarop u vanuit het huis graag zicht wilt hebben. Zorg dan voor een opbouw met lage planten voor in de tuin en hogere planten achterin.

- **Gebruik nectarproducerende planten**

Zaai nectarproducerende planten in, zoals phacelia, aster en koninginnenkruid. Doe dit het liefst in een zonnige en luwe hoek van de tuin. Lipbloemige planten zijn vooral aantrekkelijk voor bijen en hommels, schermbloemigen voor zweefvliegen. Streef er naar dat er vanaf het vroege voorjaar tot de late herfst planten in de tuin staan die nectar produceren. Zie hoofdstuk 7 voor adressen van zaadhandelaren en breng een bezoek aan een tuincentrum. Gebruik (zaad van) inheemse, dan wel streekeigen soorten.

- **Zorg voor voedsel voor vogels**

Plant of zaai ook plantensoorten die in de herfst en winter voedsel leveren aan vogels, zoals koolmees, groenling en putter. U kunt daarbij denken aan bottelrozen, zonnebloem en maïs. Laat deze planten in de winter staan, dan hebben de dieren er ook bij strenge vorst nog wat aan.

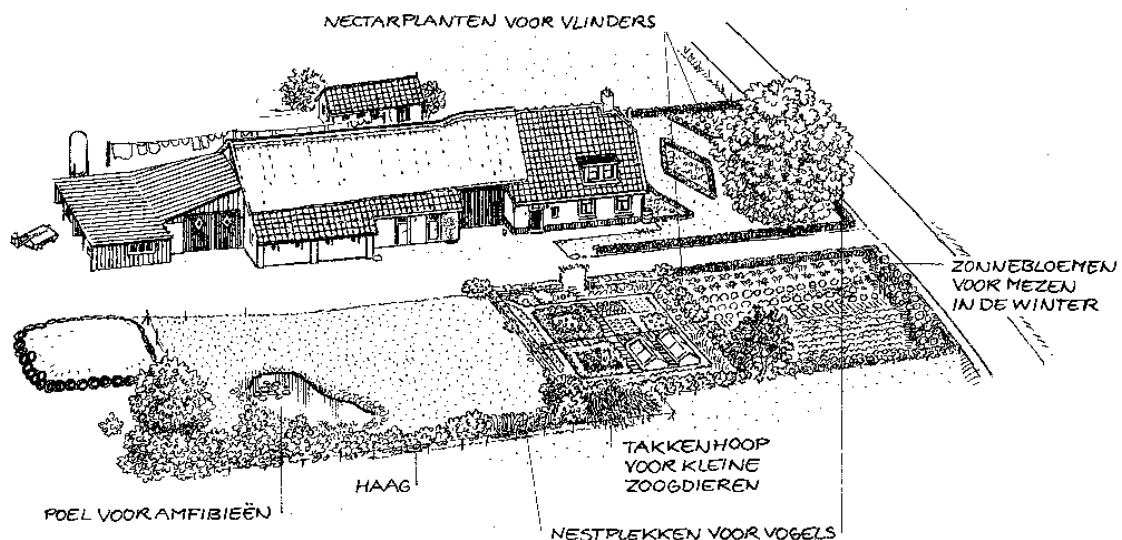
- **Creëer een plekje voor zoogdieren**

Zet in de groentetuin een composthoop op met tuinafval. De compost kunt u gebruiken om de tuin te bemesten. De composthoop biedt ook een plekje voor muizen die daar schuil- en voedselgelegenheid vinden. Met de shade van muizen in tuinen valt het meestal wel mee, bovendien zal hun aanwezigheid uilen en andere roofvogels aantrekken.

- **Gebruik zo min mogelijk bestrijdingsmiddelen**

Arbeid en financiering

Het beheer van natuur in de boerentuin kost meestal weinig tijd. Er is dan ook geen regeling voor.

Leefplekken voor dieren in een boerentuin